Встаньте, бійці і командири! Обнажіть голови! Поговоримо сьогодні про те, як боровся зі смертю прекрасний російський юнак, капітан повітряних морів Віктор Гусаров у величні дні Вітчизняної війни на підбитому літаку під хмарами, під вогнем противника, і як він переміг свою смерть на двадцять дев'ятому році життя.

Довго літав у небесах винищувач Гусаров. Літав над монгольськими горбами, над Халхин-Голом бився, і там противник зрозумів його і почав поважати. А на Вітчизняну велику народну війну Гусаров ринув з перших днів.

Сто разів він вилітав з рідних аеродромів у бій. Сто бойових вильотів! Сто ураганів у груди! Сто вулканів ненависті!

З яким хвилюванням впивались в небеса на Захід його бойові друзі! Але завжди з усіх бур, з дощів осколків і куль приводив він, Гусаров, свою шестірку з перемогою і посміхався потім, як велике дитя.

Хто ж він був? Щасливчик, якому випало на долю таке везіння? Удачник, що почував якоюсь інтуїцією, як говориться, де, коли, і що, і як? Стримано обережний?

Ні!

Такі літаків ворога не збивають. А він тільки за останні тринадцять вильотів власноручно збив шість повітряних піратів.

Він був воїн. Він був безстрашний, сміливий і гаряче любив свою Батьківщину. Він був трудолюбивий, як робітник, і знав досконало своє важке бойове ремесло.

Він не був славолюбним, не приховував своїх бойових тактичних таємниць, надбаних досвідом боротьби. Він навчав своїх товаришів тактиці повітряного бою з усією старанністю своєї натури.

Йому хотілося начебто роздвоїтись, розшестеритись, розмножитись в своїх винищувачах, щоб помножити безмежно увесь свій гнів до ворога, всю пристрасть і ненависть і нищити його, проклятого, до краю.

— Ну, брати!— говорив він недавно перед наступом.— Починається наш час. Тепер забудь про все на світі. Треба перемогти! Запам'ятайте, друзі,— скільки б їх не зустрілось — бій приймаємо! Зрозуміло?

— Зрозуміло, товаришу капітан!— відповідали винищувачі. Горді бажання хвилювали їх молоді серця.

І пішли трудитися на славу Батьківщини. Заходили шестіркою і проти дев'яток, билися дванадцятого травня і з двадцяткою. Одинадцять ворожих великих машин наколотили вони, загубивши одного свого товариша і дві машини.

"Скільки б їх не було, а переможцями виходимо ми!"— гордо думали про себе бійці — винищувачі ворогів.

Розгоралися "жнива". П'ятнадцятого травня Гусаров водив своїх орлів у бій кожні сорок п'ять хвилин, повертаючись на аеродром для заправки і зарядки. Як їх чекали в цей день! Швидше! Швидше!

Пішли... Важка зграя противника показалася попереду і збоку. Мить, друга, третя. І запалав нерівний смертний бій.

Хижаки боялися грізної шестірки. Вони вже давно знали її по "почерку" і не підходили близько. Користуючись своєю величезною кількісною перевагою, вони кружляли навколо ескадрильї і поливали її градом бронебійного свинцю.

Та не здригнули Гусарови, ні! Довго решетили вони противника, але патронів ось-ось не стане... Немає патронів більш у Віктора Гусарова!

Смертельна ворожа куля пробила йому шию навиліт. Сплюнув Гусаров кров'ю, і закрив рот, і міцно-міцно стис зуби. Тоді кров полилася з шиї праворуч і ліворуч двома струмками, як дороге червоне вино з дорогого розбитого сосуда.

І зрозумів Гусаров, що він убитий в бою, що він умирає. Ослабли руки, голова опустилась і вже не слухається, закрились очі, і світ закрутився в голові, і полетіло все кудись в блискучу райдужну безодню.

Відірвався він від шестірки, як лебідь від зграї. А пара хижаків уже накинулась на нього, і кружляє, і поливає вогнем. Сотні пробоїн в машині. Вже не служить шасі, не виходить. Смерть...

Гусаров відкрив очі, і раптом звідкись з глибини народної його душі, від лісів і полів, БІД пісень і широти великої російської натури заговорив у ньому голос життя, заговорила всескорююча воля до перемоги.

"Стій, смерть, зупинись! Стій! Дай посадити машину на рідну землю, а там уже чорт з тобою!"— побажав Гусаров.

І смерть відступила перед Гусаровим.

Благородна воля напружилася в ньому, як грізний заряд надзвичайної сили. Вона заповнила все його єство і держала його нерви, мов натягнутий могутній лук. Вона була рівна тільки його ненависті до ворога і минулій насолоді в боях. Він вирівняв машину.

— Ні, прокляті німці! Не візьмете, ні!.. Ні! Ні! Ніколи! "Ніколи-ніколи-ніколи!"— бушував мотор винищувача.

— Не вистачить у вас пороху змагатися з радянською людиною! Що, взяли?— затремтів від ненависті Віктор Гусаров і, дивлячись на пролітаючого "хейнкеля", вискалив зуби, крізь які просочувалась кров.

Близько з страшним виттям промчав повз нього фашист, і видно було йому підлу фашистську гримасу. Град куль посипався на Гусарова.

— Заждіть трохи! Завиєте ви скоро на весь світ, та не моторами вже, а своїм підлим передсмертним виттям... Гади!..

Чорна пелена закривала Гусарову очі. Схилився Гусаров на руль і, напружуючи залишки своєї незламної волі, пішов від противника.

Рідна земля. Аеродром... Біжать... — Милі... Любі...

Шасі не працює? Не треба. Сядем на живіт. Винищувач важко приземлився без шасі, знявши хмару куряви.

Кинулись до нього товариші. Капітан Віктор Гусаров був мертвий.

Воїни великої радянської землі, брати мої! Це був великий чоловік.

Не плакати хочеться над Гусаровим. Хочеться говорить про життя, про його величні відкриття серед наших благородних людей і з подякою схилити голови перед юнаком, що поніс труд бою і піднісся до безсмертя в смертному нерівному бою.

Хай же вічно красується доблестю наша земля!

Слава переможцю!

1942